

Jacek W. Czartoszewski

Wykłady ks. prof. dr Andrzeja M. Woźnickiego (University of San Francisco) na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie

---

Studia Philosophiae Christianae 35/1, 219-222

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

referatem było wystąpienie ks. Jacka W. Czartoszewskiego (WFCh ATK Warszawa) pt. *Pojęcie ekologicznego rachunku sumienia*, w którym podkreślony był element pastoralny odpowiedzialności za grzechy przeciw miłości bliźniego, który żyje obok nas, oraz odpowiedzialności i miłości tych bliźnich, którzy będą żyli po nas, w przyszłości.

Ostatnim był referat dr Jana Sandnera (WFCh ATK Warszawa) pt. *Postawy proekologiczne w społeczeństwie polskim* podkreślający dość charakterystyczny rozwój świadomości ekologicznej w naszym narodzie. Prelegent zauważył błędy w edukacji proekologicznej oraz przedstawił propozycję programu, który by pozwolił naprawić istniejącą sytuację.

Po dyskusji odbyło się podsumowanie, w którym ks. prof. Józef M. Dołęga podziękował wszystkim za udział w tej konferencji. Ponieważ dialog między teologami i filozofami przyczynia się twórczo do formułowania refleksji ekologicznych, dlatego Gospodarz tego spotkania zapowiedział chęć zorganizowania podobnego sympozjum za rok.

JACEK W. CZARTOSZEWSKI

Wydział Filozofii Chrześcijańskiej, ATK

WYKŁADY KS. PROF. DR ANDRZEJA M. WOŹNICKIEGO (UNIVERSITY OF SAN FRANCISCO) NA WYDZIALE FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ AKADEMII TEOLOGII KATOLICKIEJ W WARSZAWIE

W dniach 5 i 12 marca 1998 r. w gmachu Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie spotkał się z młodzieżą akademicką (różnych warszawskich uczelni) i wykładowcami ATK oraz wygłosił wykłady, goszczący w Polsce na zaproszenie ks. prof. dr hab. Józefa M. Dołęgi, ks. Andrzej M. Woźnicki profesor *Department of Philosophy, College of Arts and Sciences, University of San Francisco*.

Ks. prof. dr Andrzej M. Woźnicki urodzony 19 października 1931 r. w Katowicach jest kapłanem Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej, absolwentem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Pontifical Institute of Medieval Studies, at the University of Toronto, Canada. Był też aktywnym uczestnikiem seminariów naukowych na Université de Fribourg (I. Bocheński i L. B. Geiger), L' Université de Paris (Sorbonne) oraz Université de Louvain. W Stanach Zjednoczonych

przez długie lata był profesorem a Department of Philosophy, College of Arts and Sciences, University of San Francisco (obecnie na emeryturze). Książd Profesor jest również duszpasterzem i znanym działaczem polonijnym, autorem wielu artykułów w polskojęzycznej prasie ukazującej się na Zachodnim Wybrzeżu USA. Jego działalności naukowej i społecznej pomagała „dusza” podróżnika, taternika, poszukiwacza przygód.

W pierwszym swym wykładzie Książd Profesor podkreślił, iż w odniesieniu do nauki i technologii człowiek doświadcza dwu form niepewności. Pierwsza z nich dotyczy jego wnętrza, np. formy estetycznej fascynacji nieograniczonymi możliwościami samorealizacji. Druga zaś – jest formą głęboko traumatycznej niepewności, co do przyszłej egzystencji ludzkości. W człowieku może budzić się nadzieja na zdobycie władzy nad światem przy pomocy techniki. Prowadzi to zazwyczaj do nieprzewidywalnych i często tragicznych w swych skutkach faktów. Zaskoczony rozwojem sytuacji człowiek traci poczucie pewności i bezpieczeństwa, a to z kolei do rozpacz.

Aby współczesny człowiek mógł się prawidłowo rozwijać, musi zdefiniować swą świadomość w odniesieniu do wierzeń religijnych i etycznego zachowania zarówno w naukowym, jak i technologicznym wymiarze. Trzeba więc stworzyć nowe relacje między daną człowiekowi naturą a przypisanym mu przeznaczeniem. Wewnętrzna presja ludzkiej egzystencji składa się z dwóch przeciwieństw: bytu człowieka i jego przeznaczenia. Tę wewnętrzną strukturę człowieka Książd Profesor nazywa „teantropią”.

Teantropiczna świadomość może być określana jako proces samoprzekształcania się człowieka w ramach jego wewnętrznej natury. To samoprzekształcanie przebiega w formie „samo tworzącego się siebie”, zarówno nagle, jak i stopniowo, w całości i częściowo, w sposób ciągły lub skokowy. Pismo Święte nazywa to mianem *metanoi* w umyśle i w sercu człowieka.

Teantropiczna świadomość powinna odkryć teantropiczne myślenie. Składa się ono z potrójnego aspektu ludzkiej świadomości: magicznej, mitycznej i metafizycznej. Ogarniając to całościowo, współczesny człowiek winien rozwijać się duchowo, gdyż jak mówił św. Tomasz z Akwinu: „*hominum genus arte et rationibus vivit*”. Diaetyczna natura teantropii w człowieku jako bycie, wyrażona przez *ratio et ars* ludzkiego *logos* i *praxis*, stwarza różne formy i typy ludzkiej egzystencji, które bazują na pragnieniu Nieskończoności dla otaczającej Całości Rzeczywistości.

Szukając rozwiązania konfliktu pomiędzy świadomością i wymaganiami technologicznymi współczesnej cywilizacji, Książd Profesor sugero-

wał konieczność uchwycenia różnicy pomiędzy możliwościami i konsekwencjami technologicznymi a mentalnością technokratyczną. Wskazywał także na potrzebę uświadomienia sobie, że człowiek posiada wiedzę i siłę woli nad sobą, nad naturalnym środowiskiem, a także kontrolowanie swej duchowej mocy na drodze próby osiągnięcia technologicznej ostrożności i mądrości, oraz rozwijanie wewnętrznej *saintete* swej duszy.

Wykład zakończył się ożywioną dyskusją. Studenci podkreślali w niej swą potrzebę wiedzy na tematy duchowe. Pytali również o powiązanie rozwoju duchowego człowieka z metafizyką pojmowaną w tradycji zarówno arystelesowsko-tomistycznej, jak i platońskiej.

Drugi dzień wykładów poświęcony był sprawom ekumenizmu i dialogu między religiami. Ksiądz Profesor podkreślił, iż reprezentować swą wiarę „na zewnątrz” może jedynie ta osoba, która znajduje się całym sercem „wewnątrz” niej, która ma uporządkowane własne życie duchowe i czyste sumienie, a w przypadku chrześcijan, jeżeli żyje na co dzień Ewangelią. Osoba uwikłana w moralne konflikty lub nie posiadająca dostatecznej wiedzy religijnej może jedynie wprowadzać do dialogu niepożądany chaos intelektualny i duchowy. Ponadto winniśmy uświadomić sobie, że głos sumienia jest jedynie normą ostateczną, a nie absolutną, gdyż człowiek nie jest Absolutem.

Przedmiotem dialogu między religiami winna być nie Osoba Boga, lecz Słowo. Dialog powinien być prowadzony na płaszczyźnie teologicznej, duchowej (modlitwowej) i polityczno-administracyjnej. Dla poważnego traktowania dialogu obowiązuje sześć podstawowych warunków dotyczących każdej ze stron:

1. Każdy partner musi być przekonany, że drugi mówi w dobrej wierze.
2. Każdy partner musi mieć dobre rozeznanie we własnej wierze, zdrową wiarę i uporządkowane życie, wiedzę i sumienie.
3. Każdy partner musi starać się poznać jak najlepiej wiarę drugiej strony oraz interpretować ją w najlepszym świetle.
4. Każdy partner musi ponosić odpowiedzialność za własną grupę i jej historię, pamiętając o krzywdach wyrządzonych w przeszłości różnym nacjom.
5. Każdy partner musi stanąć na wysokości problemów, które pojawiły się w wyniku dialogu.
6. Każdy partner winien zweryfikować własną grupę pod kątem problemów, które pojawiły się w dialogu.

Kończąc swój wykład Ksiądz Profesor przestrzegł przed „amatorskimi” próbami dialogu między członkami poszczególnych wyznań,

które prowadzone często w dobrej wierze, lecz bez spełnienia powyższych warunków, prowadzą często nie do pojednania lub wzajemnego zbliżenia, lecz do nieprzewidywalnych w swych skutkach konfliktów, wzajemnych „nawróceń”, czy wręcz powstawania nowych sekt.

Po wykładzie Ksiądz Profesor odpowiadał na pytania dotyczące jego pobytu w klasztorze buddyjskim w Nepalu, wrażenia ze spotkania z Dalaj Lamą. Studentów interesowały też poczynania misjonarzy salezjańskich nad Orinoko, michaelitów w Nowej Gwinei oraz problemy młodzieży akademickiej na uniwersytetach w Stanach Zjednoczonych.

MONIKA BACZYŃSKA

Wydział Filozofii Chrześcijańskiej, ATK

**SPRAWOZDANIE Z III OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI
SZTUCZNA INTELIGENCJA,
SIEDLCE, 16-17 WRZEŚNIA 1998 R.**

W dniach 16-17 września 1998 r. odbyła się III Ogólnopolska Konferencja na temat *Sztuczna Inteligencja*, oznaczona w skrócie CIR-13'98. Było to już trzynaste spotkanie naukowe w ramach CIR-u (cybernetyka - inteligencja - rozwój), licząc od pierwszego konwersatorium nt. *Sztuczna Inteligencja*, które odbyło się w 1986 r.

W tym roku, jak i w latach ubiegłych, miało ono miejsce w Instytucie Informatyki Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach.

Konferencji patronowali Wojewoda Siedlecki mgr Henryk Gut oraz Dyrektor Izby Skarbowej inż. Kazimierz Grąbczewski.

Komitet Naukowy tworzyło grono wybitnych znawców tematyki sztucznej inteligencji, że wymienić należy (z pominięciem poprzedzających nazwiska kolejnych tytułów naukowych) P. Sienkiewicza, R. Tadeusiewicza, ks. M. Lubańskiego, A. Latawiec, W. Malinę i wielu innych. Są to uznane autorytety z większości uczelni wyższych w Polsce - przede wszystkim z wyższych szkół technicznych, ale nie tylko.

Recenzentami konferencji byli prof. zw. dr hab. inż. P. Sienkiewicz oraz prof. zw. dr hab. inż. A. Barczak.

Oficjalnego otwarcia konwersatorium dokonał Przewodniczący Komitetu Naukowego - Prezes Polskiego Towarzystwa Cybernetycz-